

Erő az erőtlenségben

Mottó:

„mert amikor gyöngé vagyok, akkor vagyok erős”... (2Kor 12, 10 b.)

Lehet-e az igazságot bunkósbotokkal használni? Erő-e az erőszak? Miben rejlik az erő: tudásban, hatalomban, fizikai ráhatásban, egyéni kiállásban, közösségi összefogásban? Kell-e erőt felmutatni a közösségi célokért, vagy elég a közös ima? A testi erő jelent-e lelki erőt? Az egyén szabadságát kell-e a törvények erejével szabályozni, és mennyire? Pozitív dolog az erő, vagy nem? Erő, erőszak, megfélemlítés, vagy inkább a szellem, a lélek, a szeretet ereje győz? Jézus „úgy tanított, mint akinek hatalma van, nem úgy mint az írástudók és a farizeusok”. A vérfolyásos asszony, amikor megérintette, meggyógyult. Jézus érezte, hogy „erő ment ki belőe.”

„Szelíd erőd van. Ma nem az izmaidban, az agressziódban, vagy a hangerődben van az igazi erőd, hanem a türelmedben, a mozdulatlanágodban, a nyugalmadban és a csenedben. A békés csend mindig sokkal erősebb, mint az agresszív hangzavar.” – hangzik el egy horoszkópban.

’Erős János’, ’erős pista’, ’az erő legyen veled’..., ’ne add fel a csüggedést’, ’többet ésszel, mint erővel’,- a néplélek, népmeséink, mondásaink, a köztudatban élő „közfelfogás” is ezt erősíti meg...

1. Mi az erő?

A fizika képlete szerint: az erő olyan hatás, ami egy tömeggel rendelkező testet gyorsulásra készítet. Megváltoztatja a test mozgásállapotát, irányát. Hatására formálódik az anyag. Az erő vektormennyiség. Jele az F(forte). Mértékegysége a N(Newton).

2. Sokféle erőt különböztetünk

A teljesség igénye nélkül sorolok fel néhányat, amelyekről nem fog szólni ez az előadás: centrifugális erő, gravitációs erő, centripetális erő, reaktív erő, gyorsuló erő, lóerő, mágneses erő, elektromos erő, statikus erő, dinamikus erő, súrlódási erő, közegellenállási erő, nyomóerő, tartóerő, rugalmas erő, súlyerő, térerő.

Amiről szó lesz most az a lélek, és a Lélek ereje, a szeretet ereje, az erkölcsi erő, az emberség és a hit ereje, a nyers, állati, fizikai, vad, vagy gonosz erővel-erőszakkal szemben.

3. A természet ereje

Természeti katasztrófák lépten-nyomon szembesítik az embert, mire képes az elemek harca, a természeti erők hatalma. Egy árvíz, egy tűzvész, egy földrengés, egy meteorbecsapódás, egy vulkánkitörés, egy hegyomlás, egy hólavina, egy *cunami*, egy egyszerű vihar vagy havazás, egy forgószél, egy rosszkor érkezett időjárási front nemcsak idegeinket zaklatja fel, nemcsak terveinket kuszálja össze, de alkotásainkat is szétrombolja, egzisztenciánkat is veszélyeztetheti. Az ember nem tudott ura lenni máig sem a természet kiszámíthatatlan, vak erőinek, amelyek mégiscsak a maguk törvényszerűségei szerint történnek. Nem véletlenül, nem ok és cél nélkül. Az embernek legfeljebb alkalmazkodnia kell. Megtanulni, hogyan védje meg magát, hogyan fogja be szolgálatába ezeket az erőket, s hogyan csökkentse az általuk keletkezett kárt. Ma a természetvédelem világában különösen is nagy hangsúlyt kap a természet erőinek tisztelete, a rájuk figyelés, az ártó jelenségek valamiféle kiszámítása és előrejelzése.

4. Az állatok ereje

Az ember tapasztalata szerint az állatok ereje méretükben, végtagjaik izomerejében, tömegükben, súlyukban, karmaik, fogaik nagyságában, csípésük, mérgeük koncentrátságában, ijesztő, megfélemlítő alakjukban rejlik. Ezt általában védekezésre, vagy zsákmányszerzésre használják. Ebben nem ismernek pardont. Kegyetlenül végeznek áldozatukkal, ha ösztönük azt súgja. Az erejük számukra a túlélés, a fennmaradás záloga. Gyorsaságuk, alkalmazkodóképességük, nyers erejük mindig bevetésre kész, ha megszeretnék kaparintani a kipécézett célpontot. Akár egymást is megölik, felfalják, elpusztítják, ha az valamiért kilóg a sorból. De képesek fajtájukat, falkájukat, csoportjukat megvédeni is a túlerővel, az erőszakos betolakodókkal szemben. Van amikor csak erőfitogtatásra használják erejüket, olykor a legjobb hím küzdelme is élet-halál kérdéssé válik, de a nőstények is készek minden erejüket latba vetni kicsinyeikért, még saját életük árán is, akár saját párjukkal szemben is.

5. Az ember ereje

A teremtéskor Isten az ember „*orrába lehell az élet lehelletét*” (1Móz2,7), – írja a Biblia, hogy uralkodjék a teremtett világon, hogy uralma alá hajtssa a földet, de mindezt azért, hogy a Teremtőt szolgálja. Ezért kapott értelmet és szabad

akaratot, ebben hasonlít a leginkább Teremtőjére. Azonban ezt az Isten-szolgálatot az áteredő bűn megfertőzte. Az ember a maga javára is kihasználhatja ezen erőfölényét a teremtményekkel szemben, a teremtett világban egyedülálló módon önmaga és Teremtője ellen fordíthatja erejét. Ez nyilvánul meg agresszivitásában, a rossz, a gonoszság tomboló erejében, ami a jót, az igazat, a szépet, a szentet elfojthatja, háttérbe szoríthatja, kiiktathatja. Ezt látjuk minden téren: az emberi kapcsolatokból kiindulva, a háborúkon át egészen a természet bűnös leigázásáig, amikor már öngyilkos, visszafordíthatatlan folyamatokat indíthat el, ezzel veszélyeztetve a bolygó életképességét is.

Az ember fizikailag törékeny. Bár izomereje is csodákra képes, – látjuk ezt a sportban, alkotásaiban is –, „erejének ereje” mégis az intellektusban, értelmi, szellemi kapacitásában, erkölcsi tudatában rejlik. Szabad akaratunkból következik, hogy ellenőrzésünk alá vonhatjuk a természetet, civilizációt, kultúrát teremtünk, életminőségünk egyre javul, jólétünk, életszínvonalunk emelkedik, túlélési ösztönünk, szellemi képességeinknek hála, az állatokénál is erősebb, biztosabb megoldásokat, módozatokat eredményezett.

De erkölcsi értelemben mindmáig érvényes a dilemma: az erő hatalmával, a hatalom erejével képesek vagyunk megváltoztatni magunkat? Képesek vagyunk legyőzni a rosszat? Pusztán az ész, a számszerű fölény, a politikai vagy gazdasági hatalom képes a magasabb célt, a közjót, az emberhez méltó, Istentől elvárt életet szolgálni?

A tapasztalat azt mutatja, hogy bármily ilyenemű próbálkozás kudarcba fullad. Vagy elnyomó, a másikat leigázó, elpusztító törekvéssé válik. Ezt bizonyítják a háborúk, forradalmak, véres vagy politikai rendszerváltások egész sora emberi történelmünkben. Többet ésszel, mint erővel – visszhangzik a róka meséjéből a tanulság. De maga az ész, a belátás elegendő-e ehhez? Bizonyos helyzetekben úgy tűnik, többet érünk el a megegyezéssel, a párbeszéddel, a másik meghallgatásával, mintha nyers erőlködéssel törnénk utat magunknak, igazunknak, keménykednénk, mint elefánt a porcelánboltban. Incidensek, konfliktusos helyzetek legtöbbször azzal végződnek: ki az erősebb, kinek van több pénze, ki tud a másik fölé kerekedni, ki a rámenősebb, hajthatatlan és agresszív, és ha nem megy szép szóval, akkor durva eszközökkel (fegyverrel, megfélemlítéssel, erőszakos cselekményekkel, testi bántalmazással) szerez érvényt vélt vagy valós céljának. Igaz, nem elég a szalmaláng-lelkesedés. Be kell vonnunk akaraterőnket is, hogy az útunkba kerülő akadályokat elhárítsuk. Sok esetben a kevés információ, a helyzet nem ismerete, vagy a primitív

bunkóság, butaság az oka annak, hogy valaki csak erőszakosan tud megnyilvánulni.

Az erő másfajta értelmezése, mibenléte feltételez egyfajta lelki intelligenciát. Amikor tudunk bánni dühkitöréseinkkel, indulatainkkal, negatív érzelmeinkkel, amikor kézben tartjuk fizikai erőnket, vad ösztöneinket, kiélésért követelőző vágyainkat. Ez már az a képesség, amikor a lélek-szív-ész uralni tudja a helyzetet, kézben tartja a vad erők nyers, pusztító feszültségét, és a megfelelő mederbe tudja terelni. Ahogy valaki frapánsan fogalmazott: az igazi erő nem az önbecsülés kiharcolásában, hanem az önuralomban testesül meg. Gyökössy Endre szavaival, a szelídség az erős embert jellemzi, „*aki parancsolhatna, de kér, üthetne, de simogat...*” A betört ló nem dobja le lovasát, a megszelídített oroszlán nem támad az állatidomárra.

Talán ebből eredeztetik néhányan azt a téves felfogást, hogy ez gyávaság, meghunyászkodás, sunyi behódolás. Ami apátiában, csendes 'stand-by', takaréklángon égésben nyilvánul meg, hiszen, ha az érzékek, az ösztönök megkapták élvezeteiket, a nép megkapta a `cirkuszt és a kenyeret`, ha a pénz, a különféle impulzusok kiosztották a kötelező boldogság adagot (étel, ital, kábítószer, zene, szórakozás...), akkor már a magasabb, fontosabb, isteni értékekért már nem is kell küzdeni, mert a fogyasztói ingereket „*demokratikus*” módon kielégítették, és ez elég.

A másik oldalon ott vannak a különféle régi és új jogok kiharcolásának újabb és újabb területei: feminizmus, gender ideológia, újabb fajta szabadságjogok, amelyekhez elég a civil szervezetek, tüntetések és a média ereje, könnyedén térdre kényszeríthetők parlamentek és kormányok egyaránt. Ezek az eszmék a szabadság rószaszín álarcába bújtatva csomagolják a szabályok, erkölcsi törvények felrúgását, mondván így nagyobb teret kap a spontaneitás, az újszerű kezdeményezés, a kreativitás, az innováció. Közben csupán a korszellem, a divat erejét testesítik meg. Csak elfelejtik, hogy a csapongó vágyak, ösztönök, nyakló nélküli kielégítéséből megzabolázó korlátok, törvényszintű mederben tartások nélkül inkább anarchia, káosz lesz, mintsem a rend, harmónia, közjó, vagy az örök emberi értékek győzelme. A közösségi lét törvényei (rendőrség, büntetésvégrehajtás, törvényalkotás, pénzbeli szankciók) is arra valók, hogy azok elrettentő, büntől elriasztó erejével az elszabadult szabadságnak gátat szabjunk. Erővel lép fel a csendőrség is, ha a tüntető tömeg agresszívvé válik. Ilyenkor az erő(szak) alkalmazása nemcsak a provokáció miatt, hanem az arctalan banditává váló egyén részéről indul. Vagy amikor a kommandósok elfognak egy bűnözőt, szintén erő(szak) alkalmazásával ártalmatlanítják... Egy osztályban is fegyelmet kell tartani, egy

családban is. Az atyai pofonért ma már büntetést kiáltanak a gyerekek, és feljelentik a szülőt. Az udvarlásnál a túl finomlelkű fiút elkerülik a lányok, mert ők azt szeretnék, ha a rámenős csávó meghódítaná őket. Talán ők sem tudják, hogy mit akarnak...

Az ember tudja szabályozni erejét. Képes visszafogni, vagy éppen összpontosítani bizonyos célra. Ez az akaraterő csodája. Még a fizikai szabadságától vagy erejétől, egészségétől megfosztott ember is csodákra képes, ha összeszedi akarateréjét és leküzd a nehézségeket. Az élet sok olyan erőpróba elé állít, ahol nem lehet lerohanni a látszólagos „tülerőt”, hanem csak a lélek erejével lehet felülkerekedni rajta. Ilyen lehet egy betegség, egy drámai csapás, egy vesztes helyzet, egy vereségérzet, ahonnan csak nagy lelki erővel vagyunk képesek feltápászkodni. Lelkiereje annak van, aki bírja a gyűrődést, aki megedzette akarateréjét saját magán, aki képes parancsolni magának. Lelkiereje kell felépülni egy betegségből, egy káros szenvedélyből, kibékülni egy haragossal, továbblépni egy megbántásból és lelki sebzettségéből, amikor magadra maradtál, amikor nem várt csapások megtépázták önbecsülésedet, az igazságba és a szeretetbe vetett hitedet. Nevezhetjük erkölcsi erőnek is, amikor a helytálláshoz, a kitartáshoz az a belső szilárdság segít, amit a hitünk, a személyes Istenbe vetett bizalmunk biztosít (börtönben, Gulágon, Securitátén: **Godó páter, P. Oloffson Placid, Márton Áron**), vagy a szelíd ellenállás ereje (Gandhi esetében)... Ilyenkor át kell csoportosítani erőinket, újratöltekezni abból, ami nekünk erőt ad. Legyen az egy barátság, csendes elvonulás, imádság... – mindaz, ami erővel tölt fel. Ugyanez közösségi szinten is érvényes, amikor egy fontos célért a közösség „rákattan” a közös imádság lelki erőművére...

Vannak dolgok, miket nem kell erőltetni – tartja a mondás, de nem szabad engendünk, hogy erőt vegyen rajtunk a csüggedés, és főleg nem szabad sajnálatnunk magunkat.

De ugyanígy elmerenghetünk azon is: elég-e egy parlamenti demokráciában, hogy a kisebbségnek is választott képviselői vannak? Milyen eszközökkel tud erőt felmutatni egy közösség a politikai hatalommal szemben, amely őt nem hagyja élni, kibontakozni? Vannak helyzetek, amikor bölcs higgadság szükséges (pl. egy tárgyaláson, ahol egyenrangú partnerként tanácsos jelen lenni...), de alkalmasint az erősebbnek kell döntenie. Tamás Gáspár Miklós úgy fogalmaz: *„amelyik akarat erősebb és érvényesül, annak van igaza. Sikere által legitimizálta magát...”*

Fontos a párbeszéd, fontosak az érvek, a higgadt, ésszerű megoldások, ötletek a társadalmi fórumokon, de vannak helyzetek, amikor a közösség erőt kellene felmutasson, akár az utcán, akár egy passzív ellenállás formájában. Ide meg erős lelkű, erős idegzetű, erős öntudatú egyének, személyek kellenének. Pl. valamilyen közösségi jog kiharcolása esetén nagyon fontos a következetes kiállás, vagyis, hogy igazságunkat erővel nyomatékosítsuk, így kényszerítve ki kéréseink meghallgatását. Ilyen esetben a demonstráció nem erőfitogtatás, hiszen a számszerűsített gyengébb kisebbségnek (kevesebbségnek) pont kiszolgáltatottságában nyilvánul meg az ereje...

Manapság mintha gyámoltalanok lennénk. A sok inger, a sok választási lehetőség kiölte belőlünk az önerő értékét, a kezdeményezés, a bátor öntudat külső megnyilvánulási formáit. Nem merünk dönteni, félünk a visszautasítástól, mások véleményétől, a kudarcoktól, a vezetőre testáljuk a felelősséget elvárások formájában, anélkül, hogy lenne egy belső mozgató erőnk. A kisebb ellenállás hajt külföldre is... Nem kérünk, nem keresünk támogatást a „vertikális erőforrásnál”: Istennél. Emiatt egymástól is elszigetelődtünk, megszünőben a csapatszellem, a közösségi érzés, az összetartás, az összezárás ösztönös képessége.

6. Erő és erőszak

Erő és erőszak hétkaznapi értelemben sokszor egybemosódik. Negatív jelentést, konnotációt kapott. Köznapi értelemben, helyzetekben nem mindig egyértelmű, nem releváns a pozitív vonzata. Talán azért, mert csak hatalmi összefüggésben szoktuk használni, és sötét oldala megijeszt, mert a félelem, a harag, a gyűlölet, az erőszak fogalmait társítjuk hozzá. Azt gondoljuk: az erő ára az erőszak, az erőszakért pedig még nagyobb árat fizetett az emberiség. Lásd atombomba feltalálása, háborúk... Holott szóbeli erőszak is létezik, gondoljunk a megalázásokra, szexuális visszaélésekre, zsarolásra stb. Ezért aztán elutasítjuk. Hagyjuk az igazságszolgáltatásra, a rendőrségre, mindazokra, akiknek van hatalmuk, felhatalmazásuk, joghatóságuk a törvény életbe léptetésére. Pedig ez így nincs jól. Jobb lenne szétválasztani a kettőt, hiszen nagy különbség van köztük. Szét is lehet, ha kitapintjuk a határt. A keresztény ember a lelkek megkülönböztetésének, „Szentlekes” adományának birtokában képes megkülönböztetni az erőt az erőszaktól. Képes megtanulni, begyakorolni: hol kell erősnek lennie, meddig mehet el erőszak nélkül a jó győzelméért. Mert az erő alapvetően a jóra, a szeretetre irányul. Nem támad, nem rombol, nem pusztít, hanem épít, megnyilvánul, egyértelművé tesz, nyomatékosít. Az erőszak

csak lehenget, mindenáron győzni akar, nem ismeri az elszenvedés kudarcát, s nem mellékesen ártatlan áldozatokon ejt sebet „a cél szentesíti az eszközt” alapon. Az erő vesztes helyzetben is megmarad. Aki az erőt birtokolja, annak nem törik meg a gerince, nem bicsaklik meg identitása, azt a kudarcok is megedzik. Nem akar mindenáron győzni: a pislákoló mécsbelet nem oltja ki, nem a bűnöst ítéli el vagy regulázza meg, hanem a bűn ellen, az igazságtalanság ellen, az igazság napfényre kerüléséért veszi fel a harcot. Az erő nyílt sisakkal áll szembe az erőszak mindenféle álságos fortélyával. Szinte eszköztelenül. Csak az igazság, a szilárd meggyőződés, a makacs kitartás, a halált megvető bátorság van „birtokában”... De vajon hol van az erő határa? A puhányság elegánsabb, mint a rámenősség?... Honnantól kezdődik az erőszak? (tüntetés, sztrájk, greenpeace – odaláncolták magukat a sínekhez –, paradicsom- vagy tojásdobálás stb...) Milyen fokozatok lehetnek? (hergelés, uszítás, rajzok, hangoskodás, provokáció, stb.) Honnan kezdve hívja ki maga ellen az erő az erőszakot? És elég-e, hogy a jó cél érdekében történik: kell-e számolni a következményekkel? Mert, ha a másik fél elfogadja az erőt, beleegyezik, – onnantól kezdve akkor nem lehet erőszokról, hatalmi visszaélésről beszélni? Vagy igen? Mert ha elszabadul a pokol, ha következményeit nem mértük fel, ha túlfeszítettük a húrt, az erőszak porrá zúzhat mindent...

Abban már nincs áldás.

Az erő nem negatívum. Inkább az igazság velejárója. Az erőszak-agresszió kétségtelenül elítélendő. Ne éljünk vele, mert akkor visszaélünk a szeretettel. Azonban a szeretet himnuszában sincs arról szó, hogy gyáván megfutamodjunk, hogy ne vállaljuk tetteink következményeit, hogy ne harcoljunk-küzdjünk békés eszközökkel Isten országáért. Ilyen értelemben az erő elvi kérdés, mert ez segít megtámasztani, hitben elkötelezett személyiségünket. Erélyes fellépéssel könnyebb elhallgattatni a rosszat, a hátsó szándékú kritikát, a mindig furfanggal és görbe utakon járó gonoszság csalafintaságát. Nevén nevezni az igazságot, határozottan képviselni meggyőződésünket, keresztény álláspontunkat, – ez nem erőszak, mégha néha rámenősnek is tűnik. Az igazság ereje önmagában van, aki maga Jézus Krisztus. Ezért minden helyzetben, ami kiállásra szólít fel és erőt igényel, Belőle „induljunk ki”. Ő mit tett, mit tenne, mit sűg most Lelke nekem (nekünk)?!

7. Isten ereje – a szeretet ereje

Jézus élete arról tanúskodik, hogy egész személyisége egyben volt. Teljes emberként is, Istenfiaként is. Nem hajladozott, mint a nádszál. Szavának ereje

volt. Kimondott valamit s akár csoda is történt. Jézus erejének szemléltetésére, szavának erejére jó példák a gyógyításai (kelj fel és járj, vedd ágyadat és járj, stb. – milyen erővel mondhatta ki ezeket a szavakat!), ördögűzések, vagy a fa kiszárítása, vagy elfogásakor úgy mondja ki az „én vagyok”-ot, hogy ennek erejétől mind hanyatt vágódnak elfogói. Isteni szavainak, szeretetének gyógyító ereje volt. A megbocsájtás, a felemelés megrendítő erejét tapasztalták meg azok, akiket meggyógyított. Isten ereje irgalmában, alázatában rejlik. Ezt látjuk az Úr Jézus viselkedésében. Tanításának hatalma ámulatba ejtette hallgatóit. Úgy tanított, mint akinek hatalma van – írják róla az evangéliumok. Azt hirdette, hogy: csak a keskeny úton lehet az életre eljutni. (Mt 7, 13-14) Noha Ő az erőszakmentesség legnagyobb szimbóluma, mégis azt tanította: hogy a „*mennyek országa erőszakot szenved*” (Mt 11,12). Vannak, akik nem szeretik ezt hallani, félrefordításnak tartják... Itt nem a fizikai agresszióról, nem a vallásháborúkról beszél, hanem arról a kitartásról és elszántságról, amellyel végig kell mennünk az Isten által kijelölt úton, nem kacsintgatva jobbra és balra, nem futamodva meg a kockázat elől, nem térve le róla, nem gondolva meg magunkat, ha húzóssá válik a helyzet. Hűségesnek és álhatatosnak maradni az imában, a szenvedések, a lelki sötétség közepette is. Ezt látjuk Jézusnál is, ahogyan a határozott szeretet egyértelmű ereje még Pilátust is meghátrálásra készíti. Tekintete erős, mint a szikla. Péter sem tud ellenállni neki, de Júdás sem. Az Erősség Lelkét azért küldi hozzánk Pünkösdkor, hogy semmilyen olcsóbb, könnyebb megoldással kecsegtető módszert, személyt, helyzetet ne cseréljünk fel vele, bármilyen praktikusnak, modernnek, fogyaszthatónak is tűnik. Szerintem itt az erősség titka. Ebben rejlik a lelkileg erős ember ereje olyankor is, amikor a többség pánikol, hisztizik, amikor meghunyászkodva inkább félreáll. Legfőleg imádkozik, de azért menti az irháját, és nem áll ki, nem vállal felelősséget a közösség sorsáért. Hát akkor hogyan vállal felelősséget a saját életéért, hogy hoz jó és hosszú távú döntéseket?... A fizikai erő, az értelem és tudás erején keresztül eljutni lassan a szeretet erejéig, ez a keresztény mentalitás. Amikor erőmet nem visszaélésre, magamutogatásra, nem erőszakra használom, hanem az a szeretetemen keresztül nyilvánul meg.

A középkorban a filozófusok azon vitatkoztak: ha Isten mindenható, tud-e akkora követ teremteni, amit nem bír felemelni?... Túl a logikai bukfcen, Isten mindenhatóságához nem így kell közelítenünk. Ebben saját gondolkodásunk gyengesége köszönne vissza. Isten mindenhatósága, végtelen ereje inkább „gyengeségében” érhető tetten. Márk evangélista megjegyzi az akkori közhangulatot Jézus tanításával kapcsolatban: „*Mi ez? Új tanítás, és milyen hatalmas!*” (Mk 1, 21-28) Isten erejét Jézus Krisztusban érzük tetten.

Benne értjük meg Isten szeretetét, amely erősebb a halálnál. A szeretet erejét, vagyis aki „erőst szeret”, az szeret jól. Nélküle szeretni nem lehet. Hosszú távon semmiképp sem. Ő oltja be a humánusmot örökkévalósággal. Sokan beszélnek a szeretetről, mint pozitív kisugárzásról, de ez Jézus Krisztus nélkül erőtlen próbálkozás, értelmetlen és nem elegendő.

„Isten nem ellenünk, velünk szemben erős, hanem értünk, velünk. A mi érdekünkben. Nem az a megdöbbenő milyen korlátlan lehetőségei vannak, milyen emberi léptéket meghaladó cselekvőképességnek van ő birtokában, hanem az, hogy értünk, bűnösökért emberré lesz, hogy megszabadítson, megmentsen.”¹ Mint amikor a felnőtt lehajol a gyermekéhez, hogy szemébe nézzen. Isten ereje nem abban nyilvánul meg, hogy szabadságunk ellenfele lesz, hanem értünk indul útnak, egészen a keresztségig. Mindenhatósága az irgalomban, a megbocsátásban nyilvánul meg, miközben szabad szeretetünkre apellál. Noha Nagypénteken a Nap elsötétedik, a templom függönye kettéhasad, „Húsvétkor sem tör-zúz, csak szépen odébb görgeti a többmázsás követ”², összehajtja a leplet, mellé helyezi a kendőt.

Ezért nagy kincs hitünk ereje („törékeny cserépedényben őrizzük, hogy a rendkívüli erőt Istennek tulajdonítsuk, és ne önmagunknak...”) (2Kor 4, 7-15), mert Istenből forrászik. Ha Istenbe kapaszkodunk, hitünk hegyeket mozgat majd, és vele legyőzhetjük félelmeinket.

Czakó Gábor találóan jegyzi meg: *„Mert keressük Istent, hogyan keresnénk, de mi tagadás, félünk megtalálni, mert hátha nem olyan, mint a divatos istenboltok árjegyzékei meg mintaképei, kóstolói mutatják. Az Úr édes, de nem cukrászdában lakik. Hatalmas és erős, de sosem verseng izomparádékon. Mindenütt jelenvaló, ám csöppet sem hasonlít a világot elborító, teleharsogó hirdetésekre. Kegyelmes és jó, imáinkban így szólítjuk meg, de jártában-keltében mind maga elé engedi a morcos vénasszonyokat. Mindent tud, de nem viaskodik, hogy okosabb legyen akármelyikünkénél. Szébb a gyönyörűnél – éppen ezért sokan közönségesnek találják. Sőt azt is terjesztik róla, hogyha tényleg ilyen akármilyenél is hétköznapiabb volna, akkor nem is létezik, vagy legalábbis nem az, akinek mondja magát...”*

A hitetlenek úgy bánnak vele, mint hóhérai Jeruzsálemben: köpködik, ütök-verik: ha valóban Isten fia vagy... Ő azonban egy mukkot sem válaszol nekik. Ezt a feladatot ránk hagyta mindörökre...”

¹ Török Csaba

² Sánta János

